

o: Parring af Forældre med Børn eller Hel- og Halvsøskende indbyrdes, uagtet denne Avl drives ikke ganske sjældent og tilmed i de berømteste Familier, netop med den Tanke at faa noget overordentligt ad den Vej. Saaledes finde vi ikke en eneste, af de i Stambogen optagne ca. 500 Hingste, der er falden efter de 2 førstnævnte Arter af Forbindelser og kun 6 Hingste efter Halvsøskende. Men blandt de berømte Hingstemødre er der 2, der ere fremgaaede af Avl mellem Fader og Datter. I hele dette Sørgsmaal er jeg tilbøjelig til at slutte mig til Grev Léhendorffs Udtalelser om og Erfaringer fra Fuldblodsavlén: at den nære Slægtskabsavl i Reglen ikke er at anbefale, hvorvel den i enkelte Tilfælde giver udmærkede Resultater. Ogsaa med Hensyn til Nedarvingsevnen skjønner jeg ikke, at mere end én af nævnte faa Hingste har viist noget særligt, derimod have de omtalte Hopper begge havt stærk Nedarvingsevne, og disse Iagttagelser bekræfte ogsaa Grev L.'s Erfaringer: at Hoppens Individualpotens lider mindre ved Slægtskabsavlén end Hingstens.

Som Resumé af mine Undersøgelser og Iagttagelser over, hvortil Nedarvingsevnen særlig synes at være knyttet hos Hesten (den jyske), skal jeg anføre: 1) det fortrinlige Individ, 2) af god Afstamning 3) og efter Forældre (Mødre), der selv have besiddet denne Egenskab i høj Grad; 4) endvidere unge eller yngre Avlsdyr (3 til ca. 10 Aar gl.) og 5) deres Afkom samt 6) ikke for store Følhopper (ved Parring med passendestore Hingste).

Hertil knyttedes følgende Diskussion:

Greve Holstein (Sofiehøj) takkede Dyrslæge Jensen for hans Foredrag, som indeholdt saa rigeligt Stof til Diskussion og fremdrog saa meget Nyt, at det var vanskeligt at faa alle Punkter trukket frem. Taleren skulde imidlertid ikke indlade sig derpaa, men kun knytte nogle Bemærkninger til et Punkt nemlig Benyttelsen af de unge Hingste til Avl. Alle vare vistnok enige om, at jo grovere Racen var, jo tidligere

var den udviklet, og Taleren tvivlede ikke om, at for den jydsk Race Vedkommende maatte den 4-aarige Hingst omtrent sættes lig med den fuldt udviklede, men naar den ærede Foredragsholder vilde anvende den 3-aarige Hingst, da maatte Taleren i alt Fald for Øernes Vedkommende bestemt advare mod at anvende saa unge og uudviklede Dyr til Avl. De, der kunde huske 40 Aar tilbage i Tiden, kunde vistnok godt erindre den Tid, da det her paa Øerne var almindeligt at anvende 3-aarige Hingstplage og 2-aarige Tyre til Avl. Naar en Hingst var bleven 4 Aar gammel, blev den kastereret, fordi den blev ustyrlig, og naar en Tyr var 3 Aar gammel, gik den af samme Grund til Slagteren, og hvorledes saa Racen ud dengang? Det var ynkelige Dyr af et meget uheldigt Udseende. Kun undtagelsesvis omkring ved Herregaardene, hvor der var Stutterier og i Frederiksborg Amt, hvor Statsstutteriet fandtes, saa man bedre Heste, og det laa i, at man benyttede ældre Hingste fra Herregaardene eller fra Statsstutteriet i Frederiksborg. Efterhaanden gik det da op for Befolkningen, at her var noget galt paa Færde, og man spurgte om Grunden dertil. Der rejste sig da vægtige Stemmer baade fra Landmænd og Videnskabsmænd, som gjorde opmærksom paa, at en af de største Fejl, man begik i Hesteavl, var, at man benyttede for unge Hingste til Avl, og efterhaanden som man kom bort fra dette og i Stedet for benyttede ældre Hingste, var ogsaa vor Landrace gaaet betydelig fremad. Ganske vist havde ogsaa andre Faktorer været medvirkende her, men en af de væsentligste har dog det været, at man kom bort fra at benytte 2- og 3-aarige Hingste og i Stedet for benyttede fuldt udviklede Handyr. — Til Avl skal man bruge de bedst mulige Individuer, men om den 3-aarige Hingst veed man jo endnu ikke, om den vil blive et godt Individ. Enhver, der har bedømt Heste, veed meget godt, at den 3-aarige Hingst kan tegne til at blive noget overordentlig godt, men skuffer ofte de Forventninger, der knyttede sig til den, naar den er bleven 5 Aar, medens mange 3-aarige Hingste, der have været oversete, ere blevne særdeles gode Dyr. Nedarvingsevnen er ogsaa en væsentlig Faktor, men for den 3-aarige

Hingstes Vedkommende, veed man jo ikke noget derom; derom kan først Afkommet give Oplysning. Ved Statshingsteskuerne bedømmes 4-aarige Hingste, idet der gives dem Bevaringspræmie, og om mange af de Dyr, der fremstilles ved disse, har man maattet udtale, at det har været saa lidt udviklet, at man ikke engang har turdet give det denne Præmie, men har forlangt det fremstillet det følgende Aar, altsaa i 5-aars Alderen, da man muligvis saa kunde fælde en god Dom over det. Men kan det stille sig saaledes med Hensyn til de 4-aarige Hingste, vil man kunne indse, at det bliver endnu vanskeligere at bedømme den 3-aarige Hingst, og det havde derfor forundret Taleren, at der i Landsthingsudvalget angaaende Lovforslaget om Husdyravlens Fremme havde rejst sig Stemmer for, at den 3-aarige Hingst skulde bedømmes ved Statshingsteskuerne. Den 3-aarige Hingst, der fik Præmie ved et saadant Skue, vilde derved faa en Værdi, den langtfra burde have, og Ejeren vilde derved yderligere fristes til at benytte den saa meget, at den snart vilde være ødelagt. — Det var Talerens Mening, at man til Avl skulde udsøge den bedst mulige Hingst med den bedst mulige Afstamning og i en saadan Alder, at man havde Afkom af den, som fuldt ud kunde bedømmes; Hingsten maatte altsaa være i en Alder af mindst 6 à 7 Aar. At gaa tilbage til at benytte den 3-aarige Hingst til Avl i Almindelighed, vilde Taleren finde i højeste Grad farligt; han frygtede for, at vi, hvis det skulde blive almindeligt igjen, vilde gaa et betydeligt Skridt tilbage i vor Hesteavl.

Kammerjunker Haffner (Brodda) kunde slutte sig til de Udtalelser, der vare komne fra Grev Holstein, men vilde tillade sig at gaa lidt nærmere ind paa de Udtalelser, der vare komne fra den ærede Foredragsholder, hvem Enhver, der havde Interesse for Landets Hesteavl, maatte være taknemlig, fordi han havde bragt denne Sag frem, og som vistnok ikke vilde føle sig personlig fornærmet, naar der fremkom Udtalelser, der gik i modsat Retning af hans. Man var ofte i Begyndelsen af sin Virksomhed lidt vel ivrig i Tjenesten og vilde derfor gjerne slaa ind paa nye Veje, men vendte senere om

idet man følte med sig selv, at de gamle Anskuelse, dog havde langt mere for sig, end man i Begyndelsen var tilbøjelig til at tro.

Den ærede Foredragsholder sagde i Begyndelsen af sit Foredrag, at det kun omhandlede Hingste, og at det ikke var af saa stor Betydning at tage meget Hensyn til Hopperne. Hertil vilde Taleren bemærke, at han ikke troede, at denne Udtalelse var korrekt; thi vel sagde Araberen, at man skulde vælge sin Hingst og betænke sig nok engang, men han tillagde ogsaa Hopperne en overordentlig stor Betydning i Avlen. Naar man vil tale om Landets Hesteavl, gaaer det ikke an ganske ensidig at holde sig til Hingstene og deres Virksomhed; man maa ogsaa tage et meget betydeligt Hensyn til Hopperne. Mod Talerens Udtalelse om, at man skulde være forsigtig med at overføre Resultaterne fra de ædlere Racer til rene Landracer, vilde Taleren nedlægge en ganske bestemt Protest, thi rene Landracer ere vi vist, i alt Fald i Jylland, meget langt fra at have endnu. (Dyrlæge Jensen: Renere Racer). Den jydsk Hest kan vistnok endnu ikke gjøre Fordring paa at være af renere Race. At det skulde være farligt at fremsætte Love, troede Taleren ikke havde viist sig i Hesteavlen; kun maatte man være grundig inde i Forholdene for at kunne fremsætte almenlydige Love. Saadanne haves fra gamle bekjendte Hesteopdrætttere, og det er Love, om hvilke enhver vistnok maa sige, at han gjør vel i at følge dem og vel i at lade dem staa. Den ærede Foredragsholder talte ogsaa om Individualpotensen og Nedarvingsevnen, men det forekom Taleren, at der blev lagt for lidt Vægt paa den store Betydning, som ogsaa maa tillægges Afstamningen. Det var naturligvis langtfra, at Taleren vilde forkaste Individualpotensen; tvertimod troede han, at der i Hesteavlen var enkelte Tilfælde, i hvilke man kunde sige, at Individualpotensen havde gjort sig gjældende, men han troede, at man maatte være meget forsigtig med dette Udtryk, og at man altid maatte lægge tilbørlig Vægt paa den store Betydning, Afstamningen havde med Hensyn til Nedarvingsevnen. Med Hensyn til Udtalelsen om, at naar man saa en Plag, kunde man sige, om

den vilde blive Hingst eller ikke, vilde Taleren bemærke, at han troede, at de fleste Hesteopdrættere vilde give ham Ret i, at der maaske ikke var en blandt Hundrede, der kunde gjøre det. Enhver, der har beskæftiget sig med Hesteopdrætteveed, hvor famlende man staaer, naar man skal afgjøre, om en Hingsteplag, naar den da ikke er saa slet, at der ikke kan være Tale om den, bliver til Hingst; navnlig i 2-aars Alderen er der mangen en Plag, der er saa meget tilbage i Udvikling, at man maa sige om den, at den bliver aldrig til Hingst, og dog kan den det følgende Aar være gaaet betydelig fremad. (Dyrlæge Jensen mente ikke at have udtalt sig saaledes). Jo, Taleren havde opskrevet Foredragsholderens Udtalelse. Naar der ved Omtalen af Nedarvingsevnen nævntes som Exempel en rød Hest.. (Afbrydelse af Dyrlæge Jensen). Var det Meningen, at det skulde være den røde Farve, der gik igjen i Afkommet, som havde nogen Betydning, da syntes Taleren, at det spillede ikke nogen særskilt Rolle, da det hovedsagelig ikke er Farven, man lægger an paa, men Hestens hele Bygning. Foredragsholderen sagde, at paa de store Priser, som Englænderne betalte for enkelte Individ, kunde man se, hvorledes de stillede Individet over Racen, men det troede Taleren var en lidt fejl Opfattelse. Englænderne lægge ganske vist uhyre Vægt paa Individet, men ogsaa paa af hvilken Race Individet er, og han tvivlede om, at de vilde betale en meget stor Pris for et Individ, naar det ikke kunde konstateres, af hvilken Race det var. Naar man vilde nævne disse Prisers Betydning, kunde man ikke trække Individet bort fra Racen. — Det forekom ikke Taleren, at den ærede Foredragsholder, som denne sagde, havde nævnt Regler, der vare af Betydning for et godt Afkom, og hvad angik Foredragsholderens Strøbemærkning om, at man skulde parre Handyr med Nedarvingsevne sammen med Hundyr med Nedarvingsevne, da maatte Taleren sige, at man maatte ikke alene hænge sig ved Nedarvingsevnen, men man maatte ogsaa se hen til, at der var en vis Homogenitet mellem disse Dyr, thi hvis der ikke var det, hvis man blot holdt sig til Nedarvingsevnen, vilde man ikke altid i Opdrættet naa de Resultater, man gjerne

kunde ønske. Med Hensyn til de unge Hestes Betydning for Avlen blev det sagt, at man ikke maatte se saa meget hen til Stutterichefernes Anskuelse som til den praktiske Erfaring, men Taleren troede, at den, der virkelig vilde give sig af med Hesteavl, vilde begaa en stor Fejl, om han vilde kaste Vrag paa den Erfaring, som de nævnte Mænd, der i en længere Aarrække have staaet i Spidsen for slige Institutioner, sade inde med. Det var klart, at naar man kun vilde lægge sig efter den ganske simple jævne Hest — som saadan karakteriserede Taleren den jydsk Arbejdshest — maatte der til Lettelse for Opdrættet være en Del Modifikationer tilstede, men anderledes stillede Forholdene sig, naar der var Tale om Avlen af forædlede Heste. Taleren pegede, hvad dette Forhold angik, hen paa Travbanen. De Erfaringer, der gjennem en Række af Aar vare gjorte paa Stutterierne, havde en overordentlig stor Betydning for Opdrætteren, og han burde med den allerstørste Omhyggelighed lægge sig efter dem. Nogen Theori vilde den ærede Foredragsholder ikke opstille, men, sagde han, naar man ikke vilde beskyldte hans Tal for at være falske — hvad naturligvis ingen vilde, tværtimod, man ydede ham Anerkjendelse for dem — maatte man lade dem staa. Naar han imidlertid kom med en saadan Udtalelse, havde han Theorien fix og færdig, og den kunde ikke omstødes. Den ærede Foredragsholder talte en Del om Hingstene, men naar han skulde føre Bevis for den unge Avl, var det med Undtagelse af et eneste Tilfælde, altid Hopperne han benyttede. Og hvad det Exempel angik, at naar en gammel Hoppe ikke kunde faa Føl, førtes hun til en Hingstplag, og derved blev hun i Reglen med Føl, da afgjorde det ikke noget med Hensyn til Spørgsmaalet om Nedarvings-evnen. Man kunde deraf slutte sig til Produktionsevnen, men fra denne og til Nedarvingsevnen var et stort Spring. — Det syntes Taleren at ligge klart for Dagen, at der kun kan komme lidt frem efter de ældre Hingste, thi almindelig Menneskeforstand maa jo sige, at den Hingst, der i en yngre Alder har bedækket over 200 Hopper om Aaret, maa være svag senere hen, og det er ogsaa en Grund til, at de ældre Hingste her i Landet ikke ere meget søgte. Paa Stutterierne i Udlandet, hvor der

er Fuldblod, bliver derimod de ældre Hingste benyttet, og Taleren havde i fremmede Stutterier seet Hingste, der i deres ældre Alder vare ligesaa søgte som i deres yngre Alder, Fuldblodshingste, der vare 16, 17, 18 Aar gamle. — At den simple Landrace, som bemærket af Grev Holstein, udvikler sig tidligere end den ædle Hest, ligger i Sagens Natur og er en bekjendt Sag, men fordi den gjør det, er det af overordentlig stor Betydning, at de, der skulle hjælpe til Hesteavlens Forbedring, ikke stræbe hen til at faa denne Hest tilsyneladende endnu tidligere udviklet, thi man vilde derved komme ind paa en Glidebane, som ikke vilde undlade at bringe simple Frugter i Fremtiden. Taleren vilde ikke benægte, at Middelmaadigheden, som det blev udtalt af den ærede Foredragsholder, gav det bedste Afkom i den yngre Alder, men han maatte dog dertil bemærke, at det, man skulde stræbe hen til, skulde sandelig ikke være at producere Middelmaadigheder, men at producere noget virkelig godt, noget fremtrædende, som kunde blive søgt ikke alene af os selv herhjemme, men ogsaa af Udlandet, thi det var egentlig først dette, der vilde have Betydning for Opdrætterne. — Om den 3-aarige Hingst har man, som sagt af Grev Holstein, ikke noget Begreb med Hensyn til dens Egenskaber; at den har haft en god Fader og Moder giver ikke Sikkerhed for, at dens Afkom ogsaa vil blive det, og derfor er det rigtigst at vente med at benytte den, indtil den er kommen til fuld Udvikling for at se, hvad den kan præstere. Den ærede Foredragsholder udtalte, at man mente at faa det bedste Afkom, naar Hundyret var stort og Handyret lille, men en saadan Regel har vistnok aldrig været opstillet; derimod er det sagt, at der maa være Overenstemmelse i Størrelse og Bygning mellem Handyret og Hundyr, og skulde man vælge mellem to Onder, maatte man hellere parre et stort Hundyr sammen med et mindre Handyret end omvendt. Naar den ærede Foredragsholder sagde, at endogsaa meget smaa Hopper havde født Præmiehingste, da maatte hertil bemærkes, at Hopper paa 10 Kv. 2" ikke kunde kaldes meget smaa. Hvad der maatte slaaes fast i Avlen var, at man ikke maatte benytte altfor smaa Hopper, og det af den simple Grund, at der i dem, navnlig

naar det drejer sig om Landhesten, er for lille Plads for Forsteret til at udvikle sig. Ernæringsprocessen bliver da ikke fremmet som den bør, og man vil derfor i Reglen ikke opnaa et heldigt Resultat ved at parre et stort Handy med smaa Hopper. Der maa være nogenlunde Harmoni mellem Forældrene. — At der som sagt af den ærede Foredragsholder skulde være opnaaet indtil 2000 Kr. pr. Stykke for jydsk Heste, var vistnok noget, som hørte til de store Sjældenheder; det almindelige vilde vistnok være, at der kun opnaaedes 600 à 700 Kr. pr. Stk., og det var dog ikke noget at raabe Vagt i Gevær for. Det maatte ikke være Idealet at stræbe efter at naa til, at Hestene naaede op til en Pris af 700 Kr.; nej, Prisen maatte være ganske anderledes høj, naar det skulde være en betydelig materiel Gevinst at opdrætte Landheste.

Krydsningsspørgmaalet laa ikke for, og Taleren skulde heller ikke komme nærmere ind paa det, men blot sige, at Krydsningen kan naturligvis have sin store Betydning, kun maatte den ikke være planløs. At en vel ledet Krydsning kan føre til, at der kan dannes en vis Konstants, seer man i den østpreussiske Hesteavl. Naturligvis kan der finde nogen Variation Sted mellem de enkelte Individer, men Krydsningen er her ledet paa en planmæssig og bestemt Maade i snart 100 Aar og har givet et overordentlig godt Resultat. Om Fuldblodshesten kan amalgamere sig med den jydsk Hest, vidste Taleren ikke, men der var vel næppe gjort noget Forsøg i den Retning, og maaske havde Fuldblodshestene været tarvelige, thi vi havde ikke haft mange fremragende Fuldblodshingste her i Landet, og nogen af dem var vel næppe kommen til Jylland. Skulde den jydsk Hest forbedres, troede Taleren ikke, at Fuldblod var skikket dertil; vilde man forædle og forbedre den jydsk Hest, skulde man ikke strax sætte Fuldblod til den, men gaa gradvis frem. — Hvad Slægteskabsavlen angik, da havde den overalt sin Betydning. Hvor der var en udviklet Hesteavl, det være sig enten ved Stutterier eller i Landhesteavlen, kunde man overalt konstatere Slægteskabsavlen, og hvorledes skulde der ogsaa kunne være Tale om Konstants i en Race eller en Art, naar der ikke maatte tages Hensyn til

Slægtskabet. Noget lignende finder jo Sted ved Kvæget, og naar Slægtskabsavlen benyttes med Forstand, er der vistnok ikke mange, der ville kassere den; men man maatte naturligvis huske paa, at enhver Fejl eller Mangel træder lettere og stærkere frem i Slægtskabsavlen end udenfor den.

Dyrlæge Jensen var ikke bange for Love i Hesteavlen; han havde kun sagt, at af Love var der vel egentlig ikke mange, og den ærede sidste Taler, som flere Gange benyttede Udtrykket Love, nævnte jo ikke, hvilke Love der egentlig var. Taleren lagde megen Vægt paa Afstamningen, og et Bevis derfor havde man i den af ham udgivne Stambog. Hvis Taleren havde sagt, at naar han saa en Plag, kunde han se paa den, om den vilde blive Hingst, havde han udtrykt sig uheldig. Hans Mening var, at man næsten kunde sige, at der ikke vilde blive en Hingst af den og den Plag. Hingstene falde ikke tilfældig; man har sine Regler at gaa efter i saa Henseende. Man veed, uden naturligvis at kunne afgjøre det med mathematisk Nøjagtighed, i hvilke Stammer, at Hingstene falde; kommer man udenfor visse Stammer, er man temmelig sikker paa, at der ikke falder Hingste, selv om Plagene se temmelig lovende ud. — Det havde ikke været Talerens Mening at sige, at overfor Individet havde Racen ikke noget at sige; hans Mening var, at man ikke maatte overse Individet for Racens Skyld; han sagde: først Individet, saa Racen. Et udmærket Individ af god Race var Fuldkommenheden. — Stutterichefernes Erfaring paa deres specielle Omraade respekterede Taleren i fuldeste Maal, men efter hvad de forelagte Tabeller viste, maatte man have Taleren undskyldt, naar han ikke udenvidere kunde antage de Mænds Erfaring eller Regler, de vare komne til, for almengyldige for Landhestens Vedkommende. — Taleren kunde ikke indse, at han havde opstillet nogen Theori; han havde kun indsamlet nogle Tal og lod dem tale for sig. Naar det var indvendt, at Taleren, hvad den unge Avl angik, kun havde nævnet nogle enkelte Hopper og ikke nogen Hingst, da maatte han sige, at han vistnok havde nævnt to af hver Slags. Det var kun undtagelsesvis, at denne Avl havde fundet Sted, og i flere Tilfælde havde Hopperne maaske stjaalet sig

til Hingstene; i hvert Fald var det ikke Reglen paa Fredeborg Stutteri, at Hopperne bleve drægtige i 2-aars Alderen. — Hvad Frugtbarheden og Nedarvingsevnen angik, da havde Taleren kun udtalt, at det syntes, som om der var et vist Forhold mellem disse to Egenskaber. Det var rigtigt, at der var Hingste, der bedækkede mellem 200 og 300 Hopper, og det kunde vistnok siges, at hvis man var lidt mere maadeholden i saa Henseende, vilde der opnaaes bedre Resultater; men ikke desto mindre havde det dog viist sig, at der efter Hingste med anerkjendt Nedarvingsevne var trods det, at de havde bedækket saa mange Hopper, falden flere Hingstematadorer end efter mange andre Hingste. Det var kun en Kjendsgjerning, Taleren meddelte, men han tilraadede forøvrigt ikke Bønderne at benytte deres Hingste saa stærkt. — Det var selvfølgelig ikke Formaalet i Jylland at producere Middelmaadigheder, men virkelige Matadorer af første Klasse var der saa uendelig faa af, at Nødvendigheden ligefrem bød at benytte Nr. 2 og Nr. 3, naar man ikke havde Nr. 1. — Med Hensyn til Dyrenes Størrelse mente Taleren, at Hopperne skulde være af Middelhøjde for den paagjældende Race og Hingsten af en dertil passende Størrelse; 11 Kv. syntes at være den Størrelse, der gav det bedste Resultat. — Hvad Prisforholdene angik maatte Taleren bemærke, at man i Jylland var saa vidt fremskreden i Avlen, at man virkelig ikke solgte et overdreven godt Avlsdyr for samme Pris, som der forlangtes for en god almindelig Arbejdshest.

Kapitain la Cour troede, at alle vare enige om, at Interessen forholdsvis maatte knytte sig til, hvad der maatte kaldes det Centrale i Hr. Jensens Foredrag, nemlig Tabellerne, og det var derfor til disse, han vilde tillade sig at føre Diskussionen tilbage. Han fandt sig foranlediget dertil, dels formedels et Brev, han angaaende de herhenhørende Forhold havde modtaget fra Etatsraad Mourier-Petersen, og dels fordi de Spørgsmaal, som Hr. Jensen havde berørt, netop som Grev Holstein allerede havde bemærket, spillede ind i Øjeblikkets Drøftelse af Husdyrbrugsloven i Landstinget.

Taleren kunde fuldstændig slutte sig til den varme Tak,

der var udtalt til Konsulent Jensen for den levende Interesse, som han nu atter her havde givet et Bevis paa, at han følte for vor Hesteavl, ligesom Taleren ogsaa maatte erkjende, at Hr. Jensen, selv om han staaer overfor gamle Love, maatte have Ret til, naar han mente at have fundet noget, der kunde angribe dem, da at fremkomme dermed, selvfølgelig med al Hensyntagen til det gamle. — Men kunne nu disse Tal, med Hensyn til hvilke der jo ikke kan være Tvivl om, at de ere samlede med den største Samvittighedsfuldhed, ogsaa i Virkeligheden bevise, hvad den ærede Foredragsholder vil bevise ved dem? Taleren troer det ikke og skal tillade sig nærmere at begrunde denne Tvivl. I sit Foredrag ytrede Hr. Jensen, at der findes mange flere yngre Hingste end ældre Hingste, og da det er utvivlsomt, ligger der allerede deri en Forrykning med Hensyn til den direkte Anvendelse af Tallene; og Forholdet forrykkes endnu mere, da man ikke har noget som helst Kjendskab til, om Hopperne i størst Maal søge til de yngre eller de ældre Hingste, endsige om de gode Hopper fortrinsvis søge yngre eller ældre Hingste. Ganske vist sagde Hr. Jensen i sit Foredrag, at de gode Hopper søge til de ældre Hingste, men Etatsraad Mourier-Petersens Erfaringovre fra Jylland synes at gaa i modsat Retning, idet han skriver: »Det er en Kjendsgjerning, at de unge »gode« Hingste altid strax have faaet en Del af Egnens bedste Hopper. Endnu den Dag i Dag ere Ejerne af de bedste Moderdyr meget tilbøjelige til at forsøge deres Lykke hos de ganske unge uprøvede, men højt lovpriste og af Ydre tiltalende Handyr, alene fordi disse, som Følge af deres unge Alder, ikke have været i Stand til at aflevere de gamle, vante Skuffelser.« De to Udtalelser staa her, i alt Fald delvis, imod hinanden. Men det forekom Taleren, at den Omstændighed, at man slet ikke kjender Forholdstallet mellem de yngre og de ældre Hingste, der ere blevne brugte, og at man ejheller kjender Forholdstallet mellem Antallet af Hopper, der have søgt til de yngre og til de ældre Hingste, gjør, at Tallene, saaledes som de ere kombinerede, ikke absolut kunne benyttes i den nye Theoris Tjeneste, eller at der kan lægges det ind i dem, som Hr. Jensen har gjort. Dette vil sees, naar man, hvad altid bør ske, uddrager Tallene pro-

centvis og istedetfor at betragte hvert enkelt Alders-Aar for sig, samler Hingstene i Grupper, nemlig i »unge« fra 2—4 Aar, i »yngre« fra 5—7 Aar, i »ældre« fra 8—10 Aar og i »gamle« fra 11—13 Aar, og da udregner hvor mange der forholdsvis ere komne i 1ste Klasse i hver af disse Grupper. Procentvis kom nemlig i 1ste Klasse af

Hingste	Jydske	Engelsk	Fuldblod	Suffolk
unge (2—4 Aar).....	29 ⁰ / ₁₀	— 30 ⁰ / ₁₀
yngre (5—7 —).....	10 ¹ / ₂	11 ⁰ / ₁₀ 24 ¹ / ₂
ældre (8—10 —).....	10	13 38 ¹ / ₂
gamle (11—13 —).....	7	25 —

Spurgte man efter, hvor mange Dyr der fandtes i første Klasse sammenlignet med det hele Antal, som der var opført, fandt man for de jydske Hestes Vedkommende ganske vist de fleste i de første Grupper for de yngre Aldre, men udregnedes det procentvis for de andre Racers Vedkommende, stillede Forholdet sig anderledes, og det ikke blot hvad det engelske Fuldblod angik, men ogsaa hvad Suffolkingsten angik, som jo var den, hvormed Hr. Jensen tildels jævnførte den jydske Hingst, og hvor man var saa heldig at have de unge Hingste med, ligesom ved den jydske Race, hvilket derimod ikke er Tilfældet ved Fuldblødet. Medens der for Suffolkingstens Vedkommende findes i første Gruppe 30 pCt., findes der vel i anden Gruppe kun 24¹/₂ pCt., men saa stiger det i tredje Gruppe til 38¹/₂ pCt., altsaa langt over første Gruppe. Som man vil se, peger dette i en Retning, der er modsat den, hvori Hr. Jensens Slutningsresultat er gaaet, men Taleren skulde imidlertid som sagt ikke uddrage nogen Slutning af de af ham fremsatte Tal; da man ikke vidste, hvor mange Hingste, der bleve brugte i de forskellige Aldere, og ikke vidste, hvor mange Hopper der bedækkedes af hver enkelt Hingst, savnede man Betingelsen for at kunne udregne de Forholdstal, hvorpaa det her kom an. Det var ikke Tallene, der begrundede Løven, men det var Forholdstallet, der var det afgjørende. Desuden var Materialet i og for sig altfor ringe til derpaa at bygge en ny Theori, der ganske kuldaster den hidtil raadende. Heri ligger i og for sig ingen Bebrejdelse, thi det er allerede Anerkjendelse værd, at Hr. Jensen har faaet samlet saa meget og taget fat paa ad Statistikens Vej, at søge de dunkle Forhold ved Avlen

belyste, men kun en Opfordring til Varsomhed og stræng Kritik mod Behandling af det efterhaanden indsamlede Materiale. — Hr. Jensen sagde, naar man havde et rigtig godt Hundyr med stor Nedarvingsevne, vilde han ikke tilraade at lade det bedække af et Handyr med stor Indifferentisme, og dette var vistnok en fuldkommen rigtig Udtalelse, men der er jo ogsaa stor Forskjel paa et indifferent og et ungt endnu ikke fuldt udviklet Dyr. Om man end havde seet et slet Resultat af det indifferente Dyr, saa kunde der dog ikke derfra drages nogen Slutning med Hesnyn til, hvorledes det unge Dyr vilde stille sig. Taleren kom ved denne Bemærkning uvilkaarlig til at tænke paa, hvad han sidste Sommer havde seet paa Udstillingen i Kiel, og som i høj Grad havde forbavset ham. Der var udstillet en Række af fortrinlige, vel udviklede Anglerkøer, men altid kun ganske unge, endnu langt fra udviklede eller fuld modne Tyre, og da det saa systematisk gjentog sig ved alle de andre Samlinger, maatte det jo være et Princip, Opdrætterne fulgte i saa Henseende, og ikke en Tilfældighed. Dette overraskede ham, men han var senere af Etatsraad Mourier-Petersen gjort opmærksom paa en Sætning, som han mente, at Kammeraad Andersen for en Del Aar siden havde nedskrevet, nemlig, at »naar man ønsker at faa et kraftig Moderdyrs særlig gode Egenskaber i en saa uforandret Skikkelse som mulig overførte paa Afkommet, skal man lade Moderdyret bedække af et passende, men ungt og endnu ej fuldt udviklet Handyr.« Reglen her er altsaa den, at Hundyrets Nedarvingsevne slaaer igjennem med Kraft overfor det unge Handyr, saa at det egentlig er Moderdyrets gode Egenskaber, der forplantes, medens det unge Handyr kun tjener til gjennem Befrugtningen at aabne Muligheden for Forplantelsen af Moderdyrets Individualpotens til et Afkom. Kunde det nu ikke være noget lignende, der her gjorde, at Tallene gave et saa gunstig Resultat for de unge Hingstes Vedkommende? — Hermed skulde Taleren slutte, idet han ligesom Kammerjunker Haffner skulde anmode Hr. Jensen om at optage Kritiken uden Misstemning Men naar man vilde rokke ved de Principer, der gjennem en længere Aarrække havde været anvendt i Husdyravlen, vare indførte ved Dyrskuerne og nu sidst foreslaaede gjennem Husdyrloven, var det klart, at

man maatte gaa meget kritisk til Værks, og det saa meget mere, som de faldne Udtaleser vilde give en velkommen Anledning til igjen uden Begrænsning at lade de uudviklede Handyr overanstreges ved Bedækning, hvorved der løbes den Fare, at de i en tidlig Alder miste deres naturlige Ned-arvingsevne.

Kammerraad Andersen kunde fatte sig i Korthed, da han i et og alt kunde henholde sig til og samstemme med Grev Holsteins Udtalelse. Særlig vilde han takke Greven, fordi denne fremhævede, at hvad der tidligere hæmmede Malkekvægets Udvikling var, at man som Regel kun benyttede 2-aarige Tyre. Da Taleren imidlertid var en af de første her i Landet, der selv holdt paa og tilraadede andre kun at anvende ældre, fuldt udviklede Tyre til Avl, og da det er hans faste Overbevisning at dette mere end noget andet har bidraget til at give den Gundersløvholmske Stamme den Fasthed og Sikkerhed i Ned-arvingen, der endnu kan spores overalt paa Sjælland og særlig i Præstø og Sorø Amter, skulde han tillade sig at anføre, at for følgende mere bekendte Tyres Vedkommende var Forældrenes Alder ved Parringen eller omtrent Aaret før Tyrens Fødsel saaledes:

	Faders Alder.	Moders Alder
1 For Kongepremietyren	4 Aar.	9 Aar.
2 — Egebjerg	2 ³ / ₄	11 —
3 — Frejr	6 —	5 —
4 — Oktavius	6 —	11 —
5 — Bakwel	8 —	4 —
6 — Bakkebølle I.	4 —	7 —

Hertil kunde Taleren føje, at han tillige var den første, der behandlede Tyrene paa den Maade, der nu er almindelig, nemlig at holde disse tøjrede eller paa Stald og kun at lade Bedækningen foregaa fra Haanden.

Forøvrigt havde det kun kunnet glæde Taleren meget at høre sin for mange Aar siden fremkomne Udtalelse nævnt her, saa meget mere som han fuldkommen fastholder denne. Kun skal han tilføje, at Anglerkvægets Udvikling netop afgiver Beviset for, at man ved kun at have Opmærksomheden henvendt paa Hundyrets Ejendommeligheder og benytte ganske unge Handyr vel gaaer sikkert, men langsomt fremad, da der

ikke fra Handyrets Side kan paaregnes tilført noget væsentlig godt, men heller intet i modsat Retning. Ved derimod at anvende ældre, fuldt udviklede Handyr med ren og god Afstamning, gaaer man ikke alene sikrere, men ogsaa hurtigere fremad, da i saa Fald det Gode kan hidføres fra begge Sider, ikke at tale om Handyrets Indflydelse paa hver enkelt af det store Antal Afkom aarlig.

Overfor den ærede Foredragsholders Udtalelser med Hensyn til Udviklingsalderen for Tyre og Hingste, maa Taleren bemærke, at efter hans Skjøn maa en 3-Aars Tyr og en 5-Aars Hingst i saa Henseende stilles lige. Dette stemmer ogsaa med Reglerne for de samvirkende sjællandske Landboforeningers Stam-bogføring og er ligeledes optaget i det Rigsdagen forelagte Forslag til Lov om Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme. Sluttelig vil Taleren kun give det Raad: »Benyt saa vidt mulig de ældre fuldt udviklede Handyr til Avl, men spar de unge Dyr under Udviklingen.«

Kammerjunker Haffner vilde takke Capt. la Cour for de Tal, denne var fremkommen med, og haabede, at de maatte være Foredragsholderen en Spore til, at han ikke holdt for stærkt paa sine Tal. Af »Ugeskrift for Landmænd« af 14de Januar saa Taleren, at ved Hestemarkedet i Randers havde Prisen for simple Heste været 400 Kr., for middelgode 600 Kr. og for de bedste indtil 800 Kr. pr. Par; men hvad var saa det store Maal, der var naaet i Jylland? (Taleren blev gjort opmærksom paa, at her forelaa en Trykfejl, idet der ikke skulde staa: pr. Par, men pr. Styk.) I saa Tilfælde stod man altsaa ved de Priser, Taleren havde nævnet, men heller ikke det kunde være Idealet; man maatte højere op. Som udtalt af Taleren maatte man takke Foredragsholderen for den varme Interesse, hvormed han omfattede Hesteavlen, og for det Arbejde, han havde fremlagt, men Foredragsholderen vilde handle bedst i Sagens Interesse ved ikke at fremlægge saadanne Theorier eller Regler som de her fremstillede for det store Publikum. Ligesom Grev Holstein og Capt. la Cour troede Taleren, at det var overordentlig farligt at gjøre det. Den store Befolkning lader sig let lokke til at følge saadanne nye Vink, som de her fremsatte, og dog var der intet, med Hensyn til hvilket

man burde være forsigtigere, end netop med at bryde med det gamle i Hesteavl. Det var Talerens Tro, at man naaede de største Resultater ved at holde det gamle i Ære og ved med Kritik at læse de gamle Love, der gennem et langt Tidsrum have viist deres Berettigelse. Ved et eneste Fejlskridt kunde let de Goder, der vare opnaaede paa Hesteavlens Omraade, ødelægges igjen. Enhver, der vilde være Raadgiver paa dette Omraade, vilde derfor, naar han rigtig undersøgte Forholdene, naar han rigtig gennemtænkte Sagen og navnlig oversaa det overordentlig lange Tidsrum, der udkræves for at faa Landets Hesteavl bragt op til, hvad den bør være, blive vakt til at blive uhyre forsigtig med sine Udtalelser, uhyre forsigtig med gennem statistiske Data at ville kuldaste gamle Regler og indføre nye Principer. Skulde et saadant Materiale, som det fremlagte, virkelig kunne tænkes at faa nogen Betydning med Hensyn til Landets Hesteavl, maatte det, som Capt. la Cour udtalte, være ganske anderledes solid funderet, thi det var altfor alvorlige Følger dets Efterfølgelse kunde føre efter sig.

Landbrugskandidat Børup: Det kan ikke nægtes, at der paa Avlens Omraade existere Love, Regler eller Grundsætninger, eller hvad man nu vil kalde det, men det kan paa den anden Side heller ikke nægtes, at mange af dem trænge til yderligere at blive prøvede, og det forekom derfor Taleren, at der ikke kunde indvendes noget imod, hvad der da heller ikke var gjort, at Dyrlæge Jensen havde indsamlet et statistisk Materiale for ved dette at belyse nogle af disse Grundsætninger. Der var imidlertid peget paa, at det foreliggende Materiale var utilstrækkeligt paa flere Punkter, hvad Taleren ogsaa troede, og særlig var det utilstrækkeligt, naar det vilde rokke ved saadanne Grundsætninger, som det gjorde, thi var der nogen Grundsætning eller Grundregel i Avlen, som havde været anerkjendt fra næsten alle Sider, var det den, at der kun kan ventes det fuldkomneste Afkom efter fuldt udviklede Dyr. Skulde Materialet her svare til Hensigten, maatte det være større og mere omfattende end det foreliggende. At der forøvrigt kan læses forskellige Ting ud af det samme statistiske Materiale haves et nærliggende Exempel paa. Under den

Strid, som i Slutningen af forrige Aarhundrede og i Begyndelsen af dette Aarhundrede herskede om Avl i nært Slægtskab, paaviste Wiborg paa Grundlag af det statistiske Materiale, der forelaa fra Frederiksborg Stutteri, denne Avls Skadelighed. 50 Aar efter bearbejdede Prosch det samme Materiale, men tog lidt med før og efter og fik det modsatte ud af det.

Dyrlæge Jensen mente ikke, at man skulde være saa konservativ i Hesteavl, at der ikke maatte rokkes ved noget Punkt. Hvad Taleren havde fremsat var kun Kjendsgjæringer. Han vilde bestemt værges sig imod at have sagt andet, end at de og de Hingste i den og den Alder havde frembragt de og de Resultater; han kunde jo ikke gjøre for, at Naturen var saa lunefuld, at den lod gode Individuer føde efter en 2-Aars Fader. Forøvrigt mente Taleren, naar han talte om yngre Hingste, ikke 2-Aars Plage, men 4 à 5-Aars Heste. Saa man hen til Tandskiftet hos Hesten og Kvæget, vilde Taleren spørge, om man egentlig kunde kalde det en ældre Tyr, der var 4 Aar gammel, samtidig med at man kaldte en Hest, der havde samme Alder, for ung. Der kunde kun regnes en Forskjel i Alderen af et halvt Aar. En bekjendt Sag var det, at Kvægavl havde været dreven med Tyre, som ikke vare andet end rene Kalve.

Kammerjunker Haffner mente, at Forskjellen maatte betragtes at være mere end et halvt Aar.

Præsidenten (Docent Fjord) takkede Foredragsholderen for det forelagte Arbejde og de Herrer, der havde deltaget i Diskussionen, for det Bidrag, de havde ydet til en livlig Forhandling, og sluttede Mødet med det flere Gange udtalte Ønske, at Hr. Jensen vilde indsamle et større Materiale og fremlægge det i Landhusholdningsselskabet, at de forskellige Meninger kunde komme til at udøve deres Kritik, og Materialet saaledes træde frem for Offentligheden belyst i alle Retninger.
